

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Broj: U-III-4220/2018

Zagreb, 23. studenoga 2023.

Ustavni sud Republike Hrvatske, u Drugom vijeću za odlučivanje o ustavnim tužbama, u sastavu sutkinja Ingrid Antičević Marinović, predsjednica Vijeća, te suci Mato Arlović, Snježana Bagić, Davorin Mlakar, Rajko Mlinarić i Miroslav Šumanović, članovi Vijeća, u postupku koji su ustavnom tužbom pokrenuli The Coral d.o.o. iz Dubrovnika i Damian Sebastian Feller iz Dubrovnika, koje zastupa Ante Šušnjar, odvjetnik u Odvjetničkom društvu Potočnjak & Šušnjar u Zagrebu, na sjednici održanoj 23. studenoga 2023. jednoglasno je donio

O D L U K U

Ustavna tužba se odbija.

O b r a z l o ž e n j e

I. POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM

1. The Coral d.o.o. sa sjedištem u Dubrovniku i Damian Sebastian Feller iz Dubrovnika (u daljnjem tekstu: podnositelji), koje u postupku pred Ustavnim sudom zastupa Ante Šušnjar, odvjetnik u Odvjetničkom društvu Potočnjak & Šušnjar u Zagrebu, podnijeli su ustavnu tužbu u povodu presude Visokog prekršajnog suda Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Visoki prekršajni sud) broj: GŽ-1283/2018 od 18. srpnja 2018. (u daljnjem tekstu: osporena presuda), kojom je odbijena žalba podnositelja protiv presude Prekršajnog suda u Dubrovniku (u daljnjem tekstu: Prekršajni sud) broj: 6. Pp G-3057/15 od 4. svibnja 2018. (u daljnjem tekstu: prvostupanjska presuda) i podnositeljima je naloženo naknaditi trošak žalbenog postupka pred Visokim prekršajnim sudom u iznosu 600,00 kuna svaki.
2. Prvostupanjskom presudom podnositelji su, kao pravna osoba i odgovorna osoba u pravnoj osobi, proglašeni krivima za počinjenje prekršaja iz članka 229. stavka 1. točke 3. i stavka 2. Zakona o radu ("Narodne novine" broj 93/14.; u daljnjem tekstu: ZOR), dok je zbog prekršaja iz članka 172. stavka 2. točke 4. i stavka 3. Zakona o mirovinskom osiguranju ("Narodne novine" broj 157/13., 151/14., 33/15., 93/15., 120/16. i 18/18.; u daljnjem tekstu: ZOMO) i članka 150. stavaka 1. i 3. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju ("Narodne novine" broj 80/13. i 137/13.; u daljnjem tekstu: ZOZO) optužba odbijena.
3. Podnositelji u ustavnoj tužbi navode da su im osporenim presudama povrijeđene temeljne slobode i ljudska prava zajamčeni Ustavom Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.), Konvencijom

za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Narodne novine - Međunarodni ugovori" broj 18/97., 6/99. - pročišćeni tekst, 8/99. - ispravak, 14/02., 1/06. i 13/17.; u daljnjem tekstu: Konvencija) te Protokolom broj 7 uz Konvenciju.

3.1. Za potrebe ustavnosudskog postupka, na temelju članka 69. alineje 3. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 99/99., 29/02. i 49/02. - pročišćeni tekst; u daljnjem tekstu: Ustavni zakon), pribavljen je spis Prekršajnog suda broj: 6. Pp G-3057/15.

II. ČINJENICE I OKOLNOSTI PREDMETA

4. Ministarstvo rada i mirovinskog sustava Republike Hrvatske, Inspektorat rada, Područni ured Split, Ispostava u Dubrovniku (u daljnjem tekstu: Inspektorat rada) 23. srpnja 2015. zaprimio je prijavu C. B. iz Karlovca, majke M. B. iz Karlovca, u kojoj je navela da njezina kći i druge osobe, među kojima i T. B., neprijavljeno obavljaju građevinske radove u nedovršenom ugostiteljskom objektu podnositelja "Coral beach Club", koji se nalazi na plaži Cava na Babinom Kuku u Dubrovniku, a da im nije isplaćen bilo kakav osobni dohodak, te "da su ostali bez zdravstvenog osiguranja zbog lažnih obećanja vlasnika ugostiteljskog objekta". U prijavi je također navedeno "da su ljudi primorani ondje boraviti i obavljati svakodnevno građevinske radove, jer nemaju novaca ni drugih mogućnosti otići kući, a kada dođe bilo kakva inspekcija ili organ države, skrivaju ljude u srednjem dijelu objekta ili u kući gdje su smješteni neprijavljeno u mjestu Rožat".

4.1. Nastavno na navedenu prijavu, 27. srpnja 2015. putem e-pošte, M. B. dostavila je Inspektoratu rada podatke o svom radu kod podnositelja, i to fotografije nedovršenog ugostiteljskog objekta, ispis e-pošte sa zaposlenikom podnositelja R. M., koji ju obavještava da je početak rada 15. lipnja 2015. uz zamolbu da pisano odgovori ako je zainteresirana za posao i ponuđeno radno mjesto, te presliku novinskog članka u kojem je navela da se s podnositeljima dogovorila da će tijekom ljetne sezone u ugostiteljskom objektu raditi kao DJ, no da je dolaskom na navedenu lokaciju utvrdila kako ugostiteljski objekt nije dovršen, te da je zajedno s konobarima, barmenima i hostesama po dvanaest sati dnevno obavljala građevinske radove, za obavljanje kojih nitko od njih nije bio obučen pa je dolazilo i do ozljeđivanja radnika, uz obećanje podnositelja da će ugostiteljski objekt uskoro biti otvoren te da će početi raditi poslove zbog kojih su ondje došli. Istovjetnu prijavu Inspektoratu rada podnio je 6. kolovoza 2015. i D. S..

4.2. Inspektorat rada je zamolbenim putem, preko ispostava Inspektorata rada u Karlovcu i Zagrebu, ispitao kao svjedoke svih troje prijavitelja, koji su radili kod podnositelja. M. B. izjavila je da je za podnositelja The Coral d.o.o. na plaži Cava u Dubrovniku od 15. lipnja do 22. srpnja 2015., po nalogu direktora tvrtke, podnositelja Felleri i R. M., svakodnevno od 9.00 do 21.00 sati obavljala poslove čišćenja gradilišta, postavljanja elektroinstalacija i čuvanja opreme za razglas i zvučnike, a da podnositelj The Coral d.o.o. nije s njom sklopio ugovor o radu ili joj izdao pisanu potvrdu o sklopljenom ugovoru o radu, niti ju je prijavio na mirovinsko osiguranje. T. B. je izjavio da je za podnositelja The Coral d.o.o. na plaži Cava od 15. lipnja do 22. srpnja 2015., po nalogu podnositelja Felleri i R. M., svakodnevno od 7.00 do 22.00 sata obavljao poslove čišćenja kuhinje i sklapanja namještaja za kuhinju i barove na plaži, ravnanja pijeska na plaži, te poslove dežurstva kao zaštitar u noćnoj smjeni

koje bi radio cijelu noć, a da podnositelj The Coral d.o.o. nije s njim sklopio ugovor o radu ili mu izdao pisanu potvrdu o sklopljenom ugovoru o radu, niti ga je prijavio na mirovinsko osiguranje. D. S. je izjavio da je za podnositelja The Coral d.o.o. na plaži Cava od 14. lipnja do 11. srpnja 2015., po nalogu podnositelja Feller i R. M., svakodnevno od 7.00 do 19.00 sati obavljao poslove građevinskog radnika, a da podnositelj The Coral d.o.o. nije s njim sklopio ugovor o radu ili mu izdao pisanu potvrdu o sklopljenom ugovoru o radu, niti ga je prijavio na mirovinsko osiguranje. Svih troje svjedoka prije ispitivanja su upozoreni u smislu članka 64. stavka 6., da su dužni govoriti istinu i da ne smiju ništa prešutjeti te da je davanje lažnog iskaza kazneno djelo, te u smislu članka 63. ZUP-a, da imaju pravo uskratiti svjedočenje, odnosno odgovore na pojedina pitanja kojima bi sebe, svoje srodnike u pravoj liniji, a u pobočnoj liniji zaključno do trećeg stupnja srodstva, bračnog druga i srodnike po tazbini zaključno do drugog stupnja srodstva, pa i onda kada je brak prestao, te skrbnika i štíćenika, posvojitelja i posvojenika izložili kaznenom progonu, teškoj sramoti ili znatnoj materijalnoj šteti, kao i da imaju pravo uskratiti odgovore na pojedina pitanja na koja ne bi mogli odgovoriti, a da ne povrijede propisima utvrđenu tajnu.

4.3. Iz izvoda iz evidencije Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje od 27. srpnja 2015. (prijave o početku osiguranja - obrazac eM-1P) proizlazi da je R. M. kod podnositelja The Coral d.o.o. stekao status osiguranika 27. srpnja 2015., na radnom mjestu voditelj hrane i pića.

4.4. Inspektorat rada je 22. listopada 2015., u sklopu obavljanja inspekcijskog nadzora, pozvao podnositelja Feller, kojemu je predloženo da se nadzor nad podnositeljem The Coral d.o.o. provodi radi kontrole poštivanja propisa iz područja radnih odnosa, te je upozoren u smislu članaka 30. i 52. Zakona o općem upravnom postupku ("Narodne novine" broj 47/09.; u daljnjem tekstu: ZUP) da ima pravo sudjelovati u svim stadijima postupka te izjasniti se o svim činjenicama koje je inspektor rada utvrdio, a upoznat je i s pravom na branitelja iz članka 158. stavka 6. Prekršajnog zakona ("Narodne novine" broj 107/07., 39/13., 157/13. i 110/15.) Na upit inspektora rada o okolnostima rada R. M., M. B., T. B. i D. S. u lipnju i srpnju 2015. godine podnositelj Feller je izjavio da nema što izjaviti, a da će očitovanje na zapisnik dati njegov odvjetnik u što skorijem roku.

4.5. Do 6. studenoga 2015. podnositelji nisu dostavili Inspektoratu rada očitovanje njihovog odvjetnika o prekršajima za koje ih se tereti, te je Inspektorat rada toga dana izdao prekršajni nalog klasa: 116-02/14-01/92, urbroj: 524-10-04-03/1-15-14, kojim je utvrdio da su podnositelji, kao pravna osoba i odgovorna osoba u pravnoj osobi, krivi za počinjenje prekršaja iz članka 229. stavka 1. točke 3. i stavka 2. ZOR-a, članka 172. stavka 2. točke 4. i stavka 3. ZOMO-a i članka 150. stavaka 1. i 3. ZOZO-a, te su im izrečene novčane kazne. U prekršajnom nalogu navedena su sva prava i obveze okrivljenika u smislu članka 109.a stavka 1. točke 2. do točke 8. Prekršajnog zakona, odnosno podnositelji su upozoreni na to da u postupku mogu slobodno iznijeti obranu ili dostaviti pisanu obranu, uskratiti iznošenje obrane ili odgovor na pojedino pitanje, da imaju pravo razgledati spis i upoznati se s dokazima koji ih terete, da se u postupku mogu braniti sami ili uz pomoć branitelja po vlastitom izboru, ali da se zbog nedolaska branitelja na raspravu odnosno ročište ili zbog uzimanja branitelja tek na raspravi odnosno ročištu ono neće odgoditi, da tijekom postupka mogu podnositi prijedloge za provođenje dokaza u svoju obranu, da se rasprava pred

tijelom koje provodi postupak može održati i u njihovoj odsutnosti i donijeti odluka o prekršaju, da su do pravomoćnog završetka postupka i završetka postupka izvršenja dužni obavijestiti tijelo koje provodi postupak o svakoj promjeni adrese prebivališta, boravišta ili sjedišta, jer će im se ako tako ne postupe ili ako izbjegavaju dostavu sva pismena dostaviti preko oglasne ploče tijela koje provodi postupak, te o pravu na upotrebu svog jezika u postupku, odnosno pravu na tumača.

4.6. Protiv prekršajnog naloga podnositelji su po odvjetniku podnijeli prigovor u kojem su naveli da poriču počinjenje prekršaja za koje ih se tereti, da kao dokaz predlažu ispitivanje podnositelja kao okrivljenika, te je stoga prekršajni nalog stavljen izvan snage i proveden je redoviti prekršajni postupak.

5. Prekršajni sud je pozivom od 29. ožujka 2016. pozvao podnositelje na raspravu zakazanu za 8. travnja 2016., zbog optužbe za počinjenje prekršaja iz članka 229. stavka 1. točke 3. i stavka 2. ZOR-a, članka 172. stavka 2. točke 4. i stavka 3. ZOMO-a i članka 150. stavaka 1. i 3. ZOZO-a. U pozivu je navedeno sljedeće upozorenje:

"UPOZORENJE

okrivljenik, odgovorna osoba upravnoj osobi, je dužan do pravomoćnog dovršetka postupka kao i do dovršetka postupka izvršenja odluke o prekršaju, odmah izvijestiti sud o promjeni adrese stanovanja ili o namjeri da promijeni boravište. Ako tako ne postupi, sud će poziv ili odluku koju okrivljeniku, odgovornoj osobi u pravnoj osobi, ne može dostaviti zbog neprijavlivanja adrese ili zbog očitog izbjegavanja primitaka istih, istaknuti na oglasnu ploču suda, te će se protekom osmog dana od stavljanja na oglasnu ploču dostava smatrati uredno obavljenom (članak 145. stavak 5. Prekršajnog zakona, 'Narodne novine' broj 107/07, 39/13, 157/13).

Okrivljenik, odgovorna osoba u pravnoj osobi, je dužan osobno pristupiti ispitivanju ili dostaviti pisanu obranu. Ukoliko se okrivljenik, odgovorna osoba u pravnoj osobi, ne odazove pozivu i ne opravda izostanak ili ako bude očito izbjegavao primitak poziva, sud će izdati dovedbeni nalog (članak 129. stavak 1. Prekršajnog zakona), s time da je okrivljenik, odgovorna osoba u pravnoj osobi, dužan snositi troškove svojeg dovođenja i odgode ročišta (članak 139. Prekršajnog zakona).

Okrivljenik, odgovorna osoba u pravnoj osobi, ima pravo uzeti branitelja po svojem izboru koji može biti nazočan ispitivanju (čl. 172. st. 1. Prekršajnog zakona), ali se rasprava neće odgoditi zbog braniteljeva nedolaska.

Okrivljenik, odgovorna osoba u pravnoj osobi, može sudu dostaviti i pisanu obranu."

5.1. Istoga dana Prekršajni sud uputio je poziv na raspravu zakazanu za 8. travnja 2016. i branitelju podnositelja, upozorivši ga da se rasprava može održati i da se presuda može donijeti ako na raspravu ne dođe uredno pozvani branitelj (članak 167. stavak 3. Prekršajnog zakona).

5.2. Rasprava na Prekršajnom sudu određena za 8. travnja 2016. odgođena je, a u zapisniku je navedeno da na raspravu nisu pristupili podnositelji za koje dostava poziva nije uredno iskazana, kao ni njihov branitelj za kojega je dostava poziva uredno iskazana, a koji je 7. travnja 2016. telefonskim putem obavijestio sud da je poziv zaprimio 4. travnja 2016. te da će dostaviti pisanu obranu podnositelja.

5.3. Poziv podnositeljima i njihovom branitelju na raspravu određenu za 13. srpnja 2016. Prekršajni sud je uputio 21. lipnja 2016., ponovivši upozorenja kao u pozivima od 29. ožujka 2016.

5.4. Podnositelji su putem branitelja 12. srpnja 2016. dostavili Prekršajnom sudu pisanu obranu u kojoj je navedeno da je nesporno da su se prijavitelji M. B., T. B. i D. S. od 15. lipnja do 22. srpnja 2015. nalazili u ugostiteljskom objektu podnositelja u kojem su tada izvođeni određeni radovi, no da nisu s podnositeljem The Coral d.o.o. tada zasnovali radni odnos, nego su bili na obuci, s obzirom na to da nisu imali dovoljno znanja i iskustva za poslove za koje su podnositelji namjeravali s njima sklopiti ugovore o radu. Slijedom navedenog, s obzirom na to da prijavitelji nikad nisu bili u radnom odnosu kod podnositelja, nije postojala obveza sklapanja ugovora o radu i prijavljivanja na mirovinsko i zdravstveno osiguranje. Istaknuli su kako su se prijavitelji kod njih nalazili isključivo na obuci i pripremama za turističku sezonu, a sve radi što bolje pripreme i obuke za radna mjesta za koja su se prijavili. Naveli su kako je prije dolaska kod podnositelja M. B. radila kao prodavačica u trgovini suvenirima na otoku Hvaru, a da se kod podnositelja prijavila na radno mjesto DJ-a, iz čega proizlazi da nije imala potrebno radno iskustvo za navedeno radno mjesto, zbog čega joj je bila potrebna edukacija. Također su naveli da je M. B. i T. B. isplaćena naknada za vrijeme provedeno na obuci, a da se u istom vremenu kod podnositelja na obuci nalazilo još dvadeset osoba koje nisu imale nikakve primjedbe na podnositelje ili na samu obuku, te su predložili da se navedene osobe ispituju kao svjedoci. Prigovorili su da su iskazi prijavitelja neistiniti te da se prijava temelji isključivo na njihovim iskazima.

5.5. Na Prekršajnom sudu 13. srpnja 2016. održana je rasprava u odsutnosti podnositelja i njihovog branitelja, proveden je dokazni postupak u okviru kojeg su, između ostalog, pročitani iskazi troje svjedoka ispitanih u upravnom postupku (M. B., T. B. i D. S.), te je odbijen dokazni prijedlog podnositelja da se kao svjedoci ispituju M. B., T. B., J. J., D. M., M. L., M. Č., M. P., A. Š., J. B., A.-M. B., A. K., A. J., M. B., A. M., A. T., S. Š., M. Z., D. A., I. M., N. K., N. C. i A. D., s obrazloženjem da nema potrebe za izvođenjem drugih dokaza.

5.6. Prekršajni sud je podnositeljima i njihovom branitelju 1. rujna 2016. uputio poziv za raspravu određenu za 13. rujna 2016., ponovivši upozorenja kao u ranijim pozivima. Rasprava određena za 13. rujna 2016. odgođena je uz napomenu da je pristupio odvjetnik Ž. F., koji zastupa podnositelje na temelju zamjenske punomoći njihovog branitelja, a da podnositelji nisu pristupili, pri čemu je podnositelj The Coral d.o.o. uredno primio poziv i izostanak nije opravdao, dok za podnositelja Felleru do dana održavanja rasprave u spis nije vraćena povratnica o dostavi poziva niti je vraćen nedostavljen poziv. Povratnica kojom je potvrđena dostava poziva podnositelju Felleru vraćena je u spis 14. rujna 2016.

5.7. Rasprava određena za 14. prosinca 2016. odgođena je uz napomenu da je pristupio odvjetnik Ž. F., koji zastupa podnositelje na temelju zamjenske punomoći njihovog branitelja, a da podnositelji nisu pristupili, pri čemu se za podnositelja Felleru poziv vratio nedostavljen s napomenom "obaviješten nije podigao pošiljku", dok je za podnositelja The Coral d.o.o. dostava poziva uredna, a nedolazak nije ispričan.

5.8. Rasprava određena za 7. ožujka 2017. odgođena je uz napomenu da podnositelj The Coral d.o.o nije pristupio, a da dostava poziva nije uredno iskazana, da podnositelj Feller nije pristupio, a da je dostava poziva za njega uredno iskazana i svoj nedolazak nije opravdao, a da branitelj podnositelja nije pristupio i nedolazak nije ispričao, a dostava poziva je uredna. Dostava poziva za podnositelja The Coral d.o.o. naknadno je vraćena u spis s napomenom "obaviješten nije podigao pošiljku".

6. Pozivom na članak 145. stavak 5. Prekršajnog zakona dostavu poziva podnositelju The Coral d.o.o. na raspravu određenu za 23. svibnja 2017. Prekršajni sud je 2. svibnja 2017. istaknuo na oglasnoj ploči suda, a u pratećoj naredbi u spisu navedeno je da će se protekom osmoga dana dostava poziva smatrati uredno obavljena. Poziv je skinut s oglasne ploče suda 12. svibnja 2017. Nadalje, iz dostavnice u spisu razvidno je da je poziv na raspravu 23. svibnja 2017. podnositelju Felleru upućen poštom, a dostava je vraćena u spis 11. svibnja 2017. s napomenom "obaviješten nije podigao pošiljku". Uslijed odsutnosti podnositelja i njihovog branitelja rasprava je odgođena.

6.1. Rasprava je 20. lipnja 2017. ponovno otvorena, a pristupio joj je odvjetnik I. F., na temelju zamjениčke punomoći branitelja podnositelja, dok podnositelji nisu pristupili. Odvjetnik F. naveo je da obrana ustraje u navodima pisane obrane i prijedlogu za ispitivanje svjedoka. Na raspravi je pročitan iskaz svjedokinje M. B., čemu se obrana podnositelja protivila, navodeći da podnositelji nisu bili obaviješteni o njezinom ispitivanju i stoga im je onemogućeno postavljati joj pitanja, a s obzirom na to da se obrana protivi čitanju zapisnika, da je riječ o nezakonitom dokazu.

7. Dopisom od 13. srpnja 2017. Općinsko državno odvjetništvo u Dubrovniku (u daljnjem tekstu: ODO Dubrovnik) obavijestilo je Prekršajni sud da je 30. prosinca 2016. protiv podnositelja otvoreno istraživanje zbog produljenih kaznenih djela povrede prava na rad iz članka 132. stavka 1. Kaznenog zakona ("Narodne novine" broj 125/11., 144/12., 56/15. i 61/15.; u daljnjem tekstu: KZ/11), povrede prava iz socijalnog osiguranja iz članka 134. KZ-a/11 i krivotvorenja službene isprave iz članka 279. stavaka 1. i 2. KZ-a/11, sve u vezi s člankom 52. KZ-a/11, u kojem postupku ih se tereti da u lipnju 2015. godine radnike M. B., T. B. i D. S. pri zasnivanju radnog odnosa nisu prijavili nadležnim područnim uredima Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (u daljnjem tekstu: HZZO) i Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (u daljnjem tekstu: HZMO), te da im nisu isplatili cijelu ugovorenu plaću, a na isplaćeni dio nisu obračunali i platili obvezne doprinose i poreze. Nadalje, u dopisu je navedeno da se stoga Prekršajni sud poziva da zastane s radom u prekršajnom postupku koji se na tom sudu vodi protiv podnositelja, kako se donošenjem pravomoćne odluke u prekršajnom postupku ne bi onemogućilo daljnje vođenje kaznenog postupka protiv podnositelja, s obzirom na postojanje načela *ne bis in idem*. ODO Dubrovnik je zbog navedenih kaznenih djela 21. veljače 2018. podnio optužnicu protiv podnositelja, koja je 9. travnja 2018. potvrđena, nakon čega je Prekršajni sud donio prvostupanjsku presudu.

8. Prvostupanjskom presudom, u točki I. izreke, podnositelji su, kao pravna osoba i odgovorna osoba u pravnoj osobi, proglašeni krivima za počinjenje prekršaja iz članka 229. stavka 1. točke 3. i stavka 2. ZOR-a, koji su počinili na način da su na plaži Cava, Babin kuk, Dubrovnik koristili rad niže navedenih radnika bez da su s njima sklopili ugovor o radu ili im izdali pisanu potvrdu o sklopljenom ugovoru o radu,

i to radnice M. B. od 15. lipnja do 22. srpnja 2015., koja je po nalogu direktora tvrtke podnositelja Felleri i R. M. svakodnevno od 09.00 do 21.00 sati obavljala poslove čišćenje gradilišta, postavljanja elektroinstalacija i čuvanja opreme za razglas i zvučnike, radnika T. B. od 15. lipnja do 22. srpnja 2015., koji je po nalogu direktora tvrtke podnositelja Felleri i R. M. svakodnevno od 07.00 do 22.00 sati obavljao poslove čišćenja kuhinje, sklapanja namještaja za kuhinju i barove na plaži, ravnanje pijeska na plaži, te poslove dežurstva kao zaštitar u noćnoj smjeni, radnika D. S. od 14. lipnja do 11. srpnja 2015., koji je po nalogu direktora tvrtke podnositelja Felleri svakodnevno u od 07.00 do 19.00 sati obavljao poslove građevinskog radnika. Za navedeni prekršaj podnositelju The Coral d.o.o. izrečena je novčana kazna od 61.000,00 kn, a podnositelju Felleru novčana kazna od 7.000,00 kn.

8.1. Točkom II. izreke prvostupanjske presude odbijena je optužba za počinjenje prekršaja iz članka 172. stavka 2. točke 4. i stavka 3. ZOMO-a, koji je počinjen na način da su podnositelji koristili rad radnika M. B., T. B., D. S. i R. M., a da ih nisu prijavili na obvezno mirovinsko osiguranje prije početka rada, te optužba za počinjenje prekršaja iz članka 150. stavaka 1. i 3. ZOZO-a, koja se odnosi na izostanak prijave naprijed navedenih radnika na obvezno zdravstveno osiguranje u zakonski propisanom roku.

8.2. U odnosu na pozivanje podnositelja na raspravu i pravo na ispitivanje svjedoka u obrazloženju prvostupanjske presude navedeno je:

"Pozivi okrivljenicima za glavnu raspravu određenu za dan 8. travnja 2016. g., vratili su se neuručeni s napomenom dostavljača 'obaviješten nije podigao pošiljku', dok je branitelj okrivljenika Odvjetničko društvo Mesić, Potočnjak i Sušnjak poziv uredno primili i nisu pristupili, dok su telefonskim putem Sud izvijestili da će dostaviti pisanu obranu.

Okrivljenici su dostavili pisanu obranu.

Na glavnoj raspravi određenoj za dan 13. srpnja 2016. g., pročitana je pisana obrana okrivljenika te je proveden dokazni postupak.

(...)

Ročište glavne rasprave na kojem je proveden dokazni postupak čitanja zapisnika o ispitivanju svjedokinje B. M. ispitane na zapisnik o ispitivanju svjedoka 29. srpnja 2015. g., održano je u nazočnosti odvjetnika I. F. zamjenika branitelja okrivljenika prema zamjениčkoj punomoći dostavljenoj u spisu, a bez nazočnosti okrivljenika kojima je dostava poziva uredno iskazana isticanjem poziva na oglasnoj ploči ovog suda, a u skladu s odredbom čl. 145. st. 5. Prekršajnog zakona. Svjedokinja M. B. ispitana od strane inspektorice rada J. M. sukladno odredbama Prekršajnog zakona o ispitivanju svjedoka i o čemu je sačinjen zapisnik o saslušanju svjedoka 29. srpnja 2015. g.,

(...)

Odvjetnik I. F. nakon što je pročitao iskaz B. M. je iskazao da nije suglasan da se izvede dokaz čitanjem navedenog zapisnika o ispitivanju svjedoka B. M. budući okrivljenik nije bio obaviješten o ispitivanju navedene svjedokinje te nije imao mogućnost sudjelovati njenom ispitivanju i postavljati pitanja. Stoga navedena svjedokinja nije ispitana kontradiktorno, a radi se o povredi načela pravičnosti sukladno odredbama Zakona o kaznenom postupku koji se podredno primijenio. Stoga, bez suglasnosti okrivljenika nije moguće izvesti taj dokaz te se radi o nezakonitom dokazu. Također u cijelosti prigovara pročitanoj iskazu svjedokinje B. M. danom na zapisniku o saslušanju svjedoka danom 29. srpnja 2015. g."

8.3. U odnosu na izvedene dokaze na kojima se temelji zaključak o krivnji podnositelja u obrazloženju prvostupanjske presude navedeno je:

"U dokaznom postupku izvršen je uvid pročitani zapisnik o obavljenom inspekcijskom nadzoru The Coral d.o.o., sastavljen 24. srpnja 2015. g., predstavka C. B., predsjednice KA2 Građanskog odbora za ljudska prava Karlovac, pročitani su ispisi e-mailova (spisu označeni 1-5., 1-6., 1-7., 1-8., 1-10), uvid u raspored dežurstva, preslike fotografija priloženih u spis, prijava D. S. zaprimljena u Ministarstvu rada i mirovinskog sustava 6. kolovoza 2015. g., pročitani su iskazi svjedoka T. B. dat na zapisnik o saslušanju svjedoka 29. srpnja 2015. g. u prostorijama Inspektorata rada, Područni ured Zagreb, Ispostava Karlovac, službena zabilježka Ministarstva rada i mirovinskog sustava, Inspektorat rada, Područni ured Split, Ispostava u Dubrovniku od 27. srpnja 2015. g., uvid u dokument Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje - Status e-prijava za razdoblje od 1. svibnja do 25. srpnja 2015. g., uvid u dokument Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje od 27. srpnja 2015. g. - radnici prijavljeni kod The Coral d.o.o. - stanje na dan obrade u bazama HZO, dopis PU dubrovačko-neretvanske, Službe kriminalističke policije od 28. kolovoza 2015. g., prijava C. B. predsjednice KA 2 Građanskog odbora za ljudska prava Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske od 27. srpnja 2015. g., popis sa imenima i prezimenima osoba i brojeva telefona, zapisnik o očitovanju svjedoka D. S. sastavljen dana 21. kolovoza 2015. g. u uredu inspektora rada, Zagreb, Prilaz Ivana Visina 1-3, zapisnik o obavljenom inspekcijskom nadzoru poslovanja The Coral d.o.o. sastavljen 22. listopada 2015. g., prijava Zavodu za mirovinsko osiguranje za M. R., ugovor o radu na određeno vrijeme sklopljen između okrivljene pravne osobe i R. M. 27. srpnja 2015. g., dopis inspektorata rada Područnog ureda Split, Ispostave u Dubrovniku, PU Dubrovačko-neretvanskoj Službi kriminalističke policije od 26. studenog 2015. g., dopis inspektorata rada Područni ured Split, Ispostava Dubrovnik, Ministarstvu financija - Poreznoj upravi od 6. studenog 2015. g., dopis inspektorata rada Područnog ureda Split, Ispostave u Dubrovniku, Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje od 6. studenog 2015. g., službena zabilježka inspektorata rada Područnog ureda Split, Ispostave u Dubrovniku, PU dubrovačko-neretvanskoj Službi kriminalističke policije od 6. studenog 2015. g., uvid u izvadak iz sudskog registra za okrivljenu pravnu osobu, uvid u prekršajnu evidenciju Ministarstva pravosuđa za okrivljenike.

Svjedok B. T. ispitan od strane inspektorice rada J. M. sukladno odredbama Prekršajnog zakona o ispitivanju svjedoka i o čemu je sačinjen zapisnik o saslušanju svjedoka 29. srpnja 2015. g., tom prilikom je iskazao da je točno da je sa voditeljem poslovanja Coral beach club u Dubrovniku, Babin kuk d.d., a koji objekt posluje u sastavu The Coral d.o.o., M. R. dogovorio da bi u predmetnom objektu obavljao poslove konobara i voditelja smjene, a sa čime je bio suglasan i direktor društva Sebastian Ferell koji je bio nazočan njihovom sastanku i za koji posao je sa poslodavcem trebao sklopiti ugovor o radu. Prema usmenom dogovoru sa radom je trebao započeti na poslovima konobara i voditelja smjene dana 15. lipnja 2015. g., i trebao je raditi na tom poslu do 31. listopada 2015. g. Sa danom 15. lipnja 2015. g., poslodavac se je obvezao da će ga prijaviti na obvezno mirovinsko i zdravstveno osiguranje te mu uručiti primjerke prijave tim tijelima kao dokaz. Dana 15. lipnja 2015. g., dolaskom na mjesto rada u Coral beach club u Babinom kuku zatekao je gradilište time da objekat gdje je trebao raditi kao konobar nije bio završen, te je umjesto poslova konobara i voditelja smjene radio na poslovima čišćenja kuhinje, sklapanja namještaja za kuhinju i barove na plaži, nošenje aparata, frižidera, sklapanje ležaljki, suncobrana, poslove čišćenja plaže, ravnanje pijeska na plaži svakodnevno, te je obavljao poslove dežurstva kao zaštitar po rasporedu u noćnoj smjeni. Sve te poslove je radio po nalogu voditelja M. R. i direktora društva Feller Sebastiana. Raspored rada i dežurstava je dobivalo ili putem viber-a ili su bili oglašavani na zidu prostorije odnosno iznajmljene kuće u kojoj je stanovao, u nedjelju tekućeg tjedna za idući

tjedan, time da nije radio u fiksnom radnom vremenu, jednokratno ili u smjenama, već je radio po cijele dane, bez dnevne stanke. Sa radom je započinjao oko 07,00 sati ujutro kada je rečeno da dolaze kamioni sa namještajem i uređajima i radio je navečer do 22,00 sata, a zavisno od dežurstva znao je ostati na plaži i gradilištu u cijelu noć radeći kao zaštitar. U tim slučajevima je po završetku smjene u 07,00 sati, ujutro imao odmor do 12,00 sati, kada je ponovo započinjao sa radom do navečer i tako sve dane u tjednu, bez dana tjednog odmora. Raspored rada je sačinjavao M. R.. Radio je sve dane u tjednu bez dana tjednog odmora. Napominje da do dana prestanka rada odnosno 22. srpnja 2015. g., predmetni objekat nije stavljen u funkciju za koju je bio namijenjen (beach club). Poslodavac nikada s njim nije sklopio ugovor o radu, niti mu je uručio pisanu potvrdu o sklopljenom ugovoru o radu. Koliko je njemu poznato poslodavac ga nije prijavio na obvezno mirovinsko i zdravstveno osiguranje, niti mu je uručio primjerke prijava tim tijelima.

Svjedok D. S. ispitan od strane inspektorice rada V. K. sukladno odredbama Prekršajnog zakona o ispitivanju svjedoka i o čemu je sačinjen zapisnik o očitovanju svjedoka 21. kolovoza 2015. g., tom prilikom je iskazao da je kod poslodavca The Coral beach club radio od 14. lipnja do 11. srpnja 2015. g. na poslovima građevinskog radnika u Dubrovniku, na izgradnji Coral beach cluba, na plaži Cava. S poslodavcem nije sklopio ugovor o radu u pisanom obliku prije početka rada niti mu je isti izdao pisanu potvrdu o sklopljenom ugovoru o radu prije početka rada. Poslodavac ga nije prijavio na nadležna tijela obveznog mirovinskog i zdravstvenog osiguranja. U navedenom razdoblju rada radio je svaki dan u radnom vremenu od 07,00 do 19,00 sati, ili od 07,00 do 20,00 sati. Radio je pod nadzorom i uputama poslodavca, odnosno direktora poslodavca Sebastiana Felera i sa sredstvima poslodavca.

(...)

Svjedokinja M. B. ispitana od strane inspektorice rada J. M. sukladno odredbama Prekršajnog zakona o ispitivanju svjedoka i o čemu je sačinjen zapisnik o saslušanju svjedoka 29. srpnja 2015. g., tom prilikom je iskazala da je točno da je sa voditeljem poslovanja Coral beach club u Dubrovniku, Babin kuk d.d., a koji objekt posluje u sastavu The Coral d.o.o. M. R. dogovorila da bi u predmetnom objektu obavljala poslove DJ a sa čime je bio suglasan i direktor društva Sebastian Ferell koji je bio nazočan njihovom sastanku i za koji posao je sa poslodavcem trebala sklopiti ugovor o radu. Prema usmenom dogovoru sa radom je trebala započeti na poslovima DJ dana 15. lipnja 2015. g. i trebala je raditi na tom poslu do 31. listopada 2015. g. Sa danom 15. lipnja 2015. g. poslodavac se je obvezao da će ju prijaviti na obvezno mirovinsko i zdravstveno osiguranje te joj uručiti primjerke prijava tim tijelima kao dokaz. Dana 15. lipnja 2015. g. dolaskom na mjesto rada u Coral beach club u Babinom kuku zatekla je gradilište bez sagrađenog objekta u kojem je trebala raditi kao DJ, na plaži se nalazila samo kuhinja, koja tada također još nije bila u funkciji, praktički je bila bez krova. Kako objekat nije bio završen u građevinskom smislu od 15. lipnja 2015. g. do 22. srpnja 2015. g. radila je na poslovima čišćenja gradilišta, postavljanja elektroinstalacija za razglas po čitavoj plaži, čuvala oprema za razglas i zvučnike. Sve te poslove je radila po nalogu M. R. i direktora društva Feller Sebastiana. Raspored rada i dežurstava je dobivala ili putem viber-a ili su bili oglašavani na zidu prostorije odnosno iznajmljene kuće u kojoj je stanovala, u nedjelju tekućeg tjedna za idući tjedan, time da nije radila u fiksnom radnom vremenu, jednokratno ili u smjenama, već je radila po cijele dane, bez dnevne stanke. Sa radom je započinjala oko 09,00 sati ujutro i ostajala je radeći na plaži do 21,00 sat, odnosno 22,00 sata, zavisno od potrebe posla. Raspored rada je sačinjavao M. R.. Radila je sve dane u tjednu bez dana tjednog odmora. Napominje da do dana prestanka rada odnosno 22. srpnja 2015. g., predmetni objekat nije stavljen u funkciju za koju je bio namijenjen (beach club). Poslodavac nikada s njom nije sklopio ugovor o radu, niti joj je uručio pisanu potvrdu o sklopljenom ugovoru o radu. Koliko joj je poznato poslodavac ju nije prijavio na obvezno mirovinsko i zdravstveno osiguranje,

niti joj je uručio primjerke prijava tim tijelima. Poslodavac joj nije nikada isplatio punu naknadu za njen rad, već je na inzistiranje policije platio 500,00 kn, na ruke za putne troškove kada je napuštala Dubrovnik i 500,00 kn, joj je platio voditelj M. R. također na ruke krajem lipnja 2015. g."

8.4. U odnosu na odbijanje dokaznih prijedloga obrane u obrazloženju prvostupanjske presude navedeno je:

"Nije prihvaćen dokazni prijedlog okrivljenika za saslušanjem u svojstvu svjedoka M. B., T. B. sa čijim adresama ne raspolažu te mole da ih sud pribavi, te svjedoka J. J., D. M., M. L., M. Č., M. P., A. Š., J. B., A.-M. B., A. K., A. J., M. B., A. M., A. T., S. Š., M. Z., D. A., I. M., N. K., N. C., A. D. čije adrese su naznačili u svojoj obrani dok adresu A. Š. su naznačili da će dostaviti naknadno, smatrajući isti nepotrebnim i usmjerenim ka odugovlačenju prekršajnog postupka."

8.5. Protiv osuđujućeg dijela prvostupanjske presude podnositelji su podnijeli žalbu zbog bitnih povreda odredaba kaznenog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, povrede kaznenog zakona i odluke o kazni, navodeći da je predmetom kaznenog postupka koji se protiv njih vodi pred Općinskim sudom u Dubrovniku obuhvaćeno djelo za koje su okrivljenici pobijanom presudom proglašeni krivima, da se prvostupanjska suda temelji samo na iskazima oštećenih radnika, koji su nezakoniti dokazi, jer ih u prekršajnom postupku podnositelji nisu imali priliku ispitati s obzirom na to da o njihovom ispitivanju nisu bili obaviješteni te da je postupak proveden bez njihovog sudjelovanja, da prekršaj za koji su proglašeni krivima nisu počinili jer su radnici bili kod njih na obuci i nisu imali dovoljno znanja za sklapanje ugovora o radu za poslove za koje su se pripremali, te da je sud njihove dokazne prijedloge neopravdano odbio. U žalbi nisu zatražili da ih Visoki prekršajni sud pozove na sjednicu žalbenog vijeća.

9. Drugostupanjskom presudom odbijena je žalba podnositelja te je potvrđena prvostupanjska presuda. U mjerodavnom dijelu obrazloženja osporene drugostupanjske presude Visoki prekršajni sud je naveo:

"Odlučujući u okviru žalbenih navoda i članka 202. stavka 1. Prekršajnog zakona, ovaj Sud je našao da je prvostupanjski sud u potpunosti i pravilno utvrdio činjenično stanje temeljem kojega je okrivljenike proglasio krivima i kaznio.

Naime, na temelju pisane obrane okrivljenika koja je pročitana na glavnoj raspravi pred prvostupanjskim sudom u kojoj su priznali odlučnu činjenicu tj. da su se kod njih izvodili radovi, a radnici M. B., T. B. i D. S. bili su kod njih na pripremama za turističku sezonu, odnosno edukaciji, a zbog njihovog neiskustva za poslove za koje su ih pripremali nije se u smislu Zakona o radu s njima trebalo zaključiti ugovore o radu, iskaza svjedoka M. B., T. B. i D. S. koji su propisno upozoreni iskaze dali u sklopu inspeksijskog nadzora, a koji su iskazi pročitani na glavnoj raspravi u prisutnosti branitelja, a koji su na odvojenim saslušanjima suglasno iskazali da su dana 15. lipnja 2015. godine započeli s radom kod okrivljenika, ali ne na poslovima za koje su se dogovorili, nego na poslovima čišćenja gradilišta, čuvanja, nošenja opreme za plažu, raznih aparata i slično, jer objekt nije bio završen, niti u funkciji, te ostalih provedenih dokaza, prvostupanjski sud je imao osnova za zaključak da su okrivljenici počinili prekršaj koji im se stavlja na teret, te ih je slijedom toga pravilno proglasio krivima i kaznio, a svoj je zaključak, obrazložio uvjerljivo, detaljno i argumentirano na način koji u cijelosti prihvaća i ovaj Sud.

Nisu u pravu okrivljenici kada u svojoj žalbi navode da je kaznenim postupkom pred Općinskim sudom u Dubrovniku obuhvaćeno djelo za koje se pobijanom

presudom terete, jer iz potvrđene optužnice Općinskog državnog odvjetništva Dubrovnik podnesene Općinskom sudu u Dubrovniku protiv istih okrivljenika, a koja je priložena spisu, vidljivo je da je protiv okrivljenika optužnica podnesena zbog neprijavlivanja radnika na nadležna tijela mirovinskog i obveznog zdravstvenog osiguranja, a zbog kojih djela je prvostupanjski sud, upravo iz tog razloga optužbu odbio, te zbog neisplate plaće radnicima koje djelo, međutim nije bilo predmet ovog postupka.

Nije točna tvrdnja okrivljenika koji u svojoj žalbi navode da su iskazi svjedoka M. B., T. B. i D. S. na kojima se presuda temelji nezakoniti dokazi, jer se u prekršajnom postupku temeljem članka 158. stavka 5. Prekršajnog zakona mogu koristiti zapisnici sačinjeni prema odredbama Zakona o općem upravnom postupku koje su tijela nadzora sačinila obavljajući nadzor. U konkretnom slučaju svjedoci M. B., T. B. i D. S. koji su ispitani u nadzoru u prostorijama Inspektorata rada, bili su upozoreni na sva prava i obveze koje za svjedoka proizlaze iz Zakona o općem upravnom postupku, pa prema tome njihovi iskazi nisu nezakoniti dokazi i sud je pravilno postupio kada ih je pročitao na glavnoj raspravi, uzevši ih kao vjerodostojne dokaze na kojima se, između svih ostalih dokaza koje je sud proveo, presuda može temeljiti i temelji se.

Okolnost koju okrivljenici u svojoj žalbi navode da u postupku nisu imali priliku ispitati navedene svjedoke, jer o njihovom ispitivanju nisu bili obaviješteni, budući je postupak proveden bez njihovog sudjelovanja, nije od utjecaja na zakonitost postupka i donesenu odluku, jer su okrivljenici u prekršajnom nalogu koji su uredno primili i na njega uložili prigovor, bili obaviješteni na sva prava i obveze u smislu članka 109.a stavka 1. točke 2. do točke 8. Prekršajnog zakona. To znači da su znali da u postupku mogu slobodno iznijeti obranu ili dostaviti pisanu obranu, što su oni i učinili, da kod tijela postupka imaju pravo razgledati spis i upoznati se s dokazima protiv njih, pa tako naravno i sa iskazima saslušanih svjedoka, da se u postupku mogu braniti sami ili uz pomoć branitelja, da u postupku mogu predlagati dokaze u svoju obranu, da se rasprava pred tijelom postupka može održati i u njihovoj odsutnosti i donijeti odluka o prekršaju, te da su do pravomoćnog završetka postupka i završetka postupka izvršenja dužni obavijestiti tijelo postupka o svakoj promjeni adrese prebivališta i boravišta odnosno sjedišta, jer će im se, ako tako ne postupe, ili ako izbjegavaju dostavu, sva pismena dostaviti putem oglasne ploče tijela postupka, odnosno suda. Slijedom navedenog, kako se okrivljenici na neke uredno uručene pozive za glavnu raspravu nisu odazivali, a neke pozive nisu primili jer nisu podigli pošiljku, to je sud pravilno zaključio da izbjegavaju dostavu, te je pozive za raspravu za ročište na kojem je proveden dokazni postupak, pravilno istakao na oglasnoj ploči, te postupak proveo zakonito i to u prisutnosti branitelja okrivljenika, što nije bilo od utjecaja na zakonitost postupka, niti na donesenu odluku.

Tvrdnja na kojoj okrivljenici ustraju i u obrani kao i u žalbi da prekršaj za koji ih se tereti nisu počinili, jer su radnici bili kod njih na obuci i nisu imali dovoljno znanja za sklapanje ugovora o radu za poslove za koje su se pripremali, je neosnovana. Naime, u postupku je nesumnjivo utvrđeno da su radnici M. B., T. B. i D. S. obavljali poslove za koje su okrivljenici kao poslodavci bili dužni s njima zaključiti ugovor o radu, jer poslovi čišćenja gradilišta, čuvanja, nošenja opreme za plažu, raznih aparata i slično, koje su oni obavljali, po svojoj naravi i vrsti, te ovlastima poslodavca imaju obilježja poslova za koje se zasniva radni odnos, pa se ima smatrati, u smislu članka 10. stavka 2. Zakona o radu da je ugovor o radu i zaključen, osim ako poslodavac ne dokaže suprotno, što međutim u konkretnom nije slučaj.

Neosnovano okrivljenici u svojim žalbama ističu da je njihove dokazne prijedloge sud neopravdano odbio, budući je prvostupanjski sud jasno i nedvosmisleno obrazložio i dao valjane razloge zašto ne prihvaća prijedloge okrivljenika.

Dakle, sud je temeljem svih izvedenih dokaza, temeljem članka 88. Prekršajnog zakona cijeneći po slobodnoj ocjeni sve provedene dokaze, te ih

analizirajući i to svakog posebno i dovodeći ih u međusobnu vezu, obrazlažući i utvrđujući sve odlučne činjenice sa jednakom pažnjom, donio pravilnu odluku."

III. PRIGOVORI PODNOSITELJA

10. Podnositelji u ustavnoj tužbi tvrde da su im osporenim presudama povrijeđena prava zajamčena člancima 29. stavcima 1. i 2. točkama 2. i 5. Ustava, te prava iz članka 6. Konvencije i članka 4. Protokola broj 7 uz Konvenciju.

10.1. U bitnome, podnositelji smatraju da nisu imali pravično suđenje ukazujući na pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje, osporavajući pri tome i ocjenu dokaza. Negiranjem krivnje iskazuju vlastito nezadovoljstvo ishodom kaznenog postupka.

10.2. Podnositelji ističu i povredu načela procesne ravnopravnosti stranaka, jer redovni sudovi nisu prihvatili dokazne prijedloge obrane za saslušanjem dvadeset svjedoka na okolnosti utvrđenja da M. B., T. B. i D. S. nisu bili kod podnositelja na radu, već na obuci.

10.3. Navode i da su prvostupanjski i drugostupanjski postupak provedeni bez sudjelovanja podnositelja kao okrivljenika u postupku, protivno odredbama Prekršajnog zakona i Ustava, jer su kao odlučni dokazi u obrazloženju pobijane točke I. prvostupanjske presude navedeni iskazi svjedoka M. B., T. B. i D. S., a koji iskazi su dati bez da su podnositelji bili obaviješteni o njihovom ispitivanju, uslijed čega podnositeljima nije dana mogućnost da prisustvuju njihovom ispitivanju i da im postavljaju pitanja, niti je obrana dala suglasnost na čitanje zapisnika o ispitivanju svjedoka, što navedene iskaze čini nezakonitim dokazima.

10.4. Ističu da je donošenjem osporenih presuda došlo do povrede načela *ne bis in idem* te u ustavnoj tužbi navode:

"Kazneni postupak započeo je optužnicom Općinskog državnog odvjetništva u Dubrovniku broj K-308/16 od 21. veljače 2018. zbog kaznenih djela kojima su obuhvaćena zakonska bića prekršaja iz izreke prvostupanjske i drugostupanjske prekršajne presude, odnosno koji su u činjeničnom opisu isti ili se radi o bitno istim činjeničnim opisima pa su prekršajni sudovi s obzirom na članak 10. Prekršajnog zakona koji glasi:

'ako je protiv počinitelja prekršaja započeo kazneni postupak zbog kaznenog djela kojim je obuhvaćen i prekršaj, ne može se za taj prekršaj pokrenuti prekršajni postupak, a ako je postupak pokrenut ne može se dalje voditi',
trebali obustaviti prekršajni postupak.

S obzirom na navedeno proizlazi da su prvostupanjski i drugostupanjski prekršajni sud donijeli presude za djela koja su istog ili bitno istog činjeničnog opisa kao i djela za koja je vođen kazneni postupak i u kojem kaznenom postupku je donesena pravomoćna i konačna presuda te su na taj način postupili protivno načelu *ne bis in idem* i time povrijedili temeljno ljudsko i ustavno pravo iz članka 31. stavka 2. Ustava RH."

10.5. Zaključno, predlaže usvojiti ustavnu tužbu, ukinuti osporene presude i vratiti predmet prvostupanjskom sudu na ponovni postupak.

IV. MJERODAVNO PRAVO

11. Mjerodavne odredbe ZOR-a glase:

"Sklapanje ugovora o radu
Članak 10.

(...)

(2) Ako poslodavac s radnikom sklopi ugovor za obavljanje posla koji, s obzirom na narav i vrstu rada te ovlasti poslodavca, ima obilježja posla za koji se zasniva radni odnos, smatra se da je s radnikom sklopio ugovor o radu, osim ako poslodavac ne dokaže suprotno.

(...)"

"Najteži prekršaji poslodavca
Članak 229.

(1) Novčanom kaznom od 61.000,00 do 100.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj poslodavac pravna osoba:

(...)

3) ako u slučaju kada ugovor o radu nije sklopljen u pisanom obliku, prije početka rada ne izda radniku pisanu potvrdu o sklopljenom ugovoru, ili ako radniku ne dostavi primjerak prijave na obvezno mirovinsko i zdravstveno osiguranje u propisanom roku (članak 14. stavci 3. i 5.)

(2) Novčanom kaznom od 7.000,00 do 10.000,00 kuna za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se poslodavac fizička osoba i odgovorna osoba pravne osobe."

11.1. Mjerodavne odredbe ZUP-a glase:

"Izjašnjavanje stranke
Članak 30.

(1) U postupku stranci se mora omogućiti izjašnjavanje o svim činjenicama, okolnostima i pravnim pitanjima važnim za rješavanje upravne stvari.

(2) Bez prethodnog izjašnjavanja stranke postupak se može provesti samo ako se usvaja zahtjev stranke ili ako odluka u postupku nema negativan učinak na pravne interese stranke ili kad je tako propisano zakonom."

"Prava i dužnosti stranke u ispitnom postupku
Članak 52.

(1) Stranka ima pravo sudjelovati u ispitnom postupku sve do donošenja odluke o upravnoj stvari, davati izjave i objašnjenja, iznositi činjenice i okolnosti koje su bitne za rješavanje upravne stvari te pobijati točnost navoda koji se ne slažu s njezinim navodima.

(2) Službena osoba dužna je omogućiti stranci izjašnjavanje o svim okolnostima i činjenicama koje su iznesene u ispitnom postupku, o prijedlozima za izvođenje dokaza i podnesenim dokazima, sudjelovanje u izvođenju dokaza i postavljanje pitanja drugim strankama, svjedocima i vještacima preko službene osobe, a uz dopuštenje službene osobe i neposredno, kao i upoznavanje s rezultatom izvođenja dokaza i izjašnjavanje o tim rezultatima.

(3) Stranka može davati izjave usmeno na zapisnik ili u pisanom obliku. U složenim upravnim stvarima službena osoba može naložiti stranci podnošenje izjave u pisanom obliku, što ne isključuje pravo stranke na usmeno izjašnjavanje.

(4) Stranka je dužna sudjelovati u utvrđivanju činjenica važnih za rješavanje o upravnoj stvari te osobno dati izjavu kad to zatraži službena osoba ili kad je to propisano zakonom."

"Obveza svjedočenja
Članak 63.

- (1) Svaka osoba pozvana kao svjedok dužna je svjedočiti.
- (2) Svjedoka će se poučiti da ima pravo uskratiti svjedočenje, odnosno odgovore na pojedina pitanja kojima bi sebe, svoje srodnike u ravnoj liniji, a u pobočnoj liniji do trećeg stupnja srodstva zaključno, bračnog druga ili srodnike po tazbini do drugog stupnja srodstva zaključno, pa i onda kad je brak prestao, te skrbnika i šticećenika, odnosno posvojitelja i posvojenika izložio kaznenom progonu, teškoj sramoti ili znatnoj materijalnoj šteti.
- (3) Svjedoka će se poučiti da ima pravo uskratiti odgovore i na pojedina pitanja na koja ne bi mogao odgovoriti, a da ne povrijedi propisima utvrđenu tajnu, a posebice na pitanja o onome što mu je stranka povjerila kao svojem opunomoćeniku ili ispovjedila kao vjerskom ispovjedniku.
- (4) Svjedok ne može, zbog opasnosti od imovinske štete, uskratiti svjedočenje o pravnim poslovima kojima je bio nazočan kao svjedok, zapisničar ili posrednik odnosno o radnjama koje je poduzeo u vezi sa spornim odnosom kao pravni prednik ili zastupnik jedne od stranaka te o drugim radnjama o kojima je na temelju propisa dužan podnijeti prijavu ili dati izjavu.
- (5) Kad to službena osoba ocijeni potrebnim, svjedok mora učiniti vjerojatnima razloge uskrate svjedočenja, odnosno odgovora na pojedina pitanja."

"Saslušanje svjedoka
Članak 64.

- (...)
- (6) Svjedoka će se prethodno upozoriti da je dužan govoriti istinu i da ne smije ništa prešutjeti. Svjedoku će se predočiti posljedice davanja lažnog iskaza.
- (...)"

11.2. Mjerodavne odredbe Prekršajnog zakona glase:

"Članak 109.a

- (1) Prije podnošenja optužnog prijedloga nadležnom sudu ili drugom tijelu postupka protiv počinitelja prekršaja, osim u slučaju iz članka 134. stavaka 1. do 3. i članka 136. ovoga Zakona, ovlašteni tužitelj iz članka 109. stavka 1. točke 1. do 3. ovoga Zakona dužan je utvrditi točnu adresu prebivališta i boravišta počinitelja odnosno sjedišta počinitelja i uručiti mu pisanu obavijest na jeziku koji razumije:
1. o prekršaju za koji namjerava protiv njega podnijeti optužni prijedlog, s činjeničnim i pravnim opisom prekršaja,
 2. da u tijeku postupka može slobodno iznijeti obranu ili dostaviti pisanu obranu, uskratiti iznošenje obrane ili odgovor na pojedino pitanje,
 3. da kod tijela postupka ima pravo razgledati spis i upoznati se s dokazima protiv njega,
 4. da se u postupku može braniti sam ili uz pomoć branitelja po vlastitom izboru, ali da zbog nedolaska branitelja na raspravu odnosno ročište ili uzimanja branitelja tek na raspravi odnosno ročištu, rasprava odnosno ročište se neće dogoditi,
 5. da tijekom postupka može podnositi prijedloge za provođenje dokaza u svoju obranu,
 6. da se rasprava pred tijelom postupka može održati i u njegovoj odsutnosti i donijeti odluka o prekršaju,
 7. da je do pravomoćnog završetka postupka i završetka postupka izvršenja dužan obavijestiti tijelo postupka o svakoj promjeni adrese prebivališta i boravišta odnosno sjedišta, jer će mu se, ako tako ne postupi, ili ako izbjegava dostavu, sva pismena dostaviti putem oglasne ploče tijela postupka,
 8. da u postupku ima pravo upotrebljavati svoj jezik, odnosno pravo da mu se osigura tumač ako se postupak ili pojedina radnja u postupku ne vodi na njegovom

jeziku te da se tog prava može odreći ako zna jezik na kojem se vodi postupak ili provodi pojedina radnja,
(...)"

"Glava dvadesetprva (XXI.)
DOSTAVA ODLUKA, PODNESAKA I DOPIISA TE RAZGLEDANJE SPISA
Opće odredbe
Članak 145.

(...)

(5) Ako se poziv ili odluka ne može stranci ili sudioniku u postupku (članak 108. stavak 1. i 2.) dostaviti jer nije sudu prijavila promjenu adrese ili postoje okolnosti koje ukazuju da očitito izbjegava primitak poziva ili odluke, sud će istaknuti poziv ili odluku, osim presude kojom je okrivljeniku izrečena kazna zatvora ili maloljetnički zatvor, na oglasnu ploču suda i protekom osmog dana od stavljanja na oglasnu ploču dostava se smatra uredno obavljenom. Na jednak način postupit će se i u svezi dostave pravomoćne odluke radi njezina izvršavanja.

(...)"

"Glava dvadesettreća (XXIII.)
TIJEK POSTUPKA DO DONOŠENJA PRESUDE
1. IZVIDI I HITNO IZVOĐENJE DOKAZA
Izvidi prekršaja i prikupljanje dokaza u provođenju nadzora
Članak 158.

(...)

(5) ... Kao dokaz u prekršajnom postupku mogu se koristiti i zapisnici koje su tijela nadzora sačinila obavljajući nadzor prema posebnim propisima, ako su ti zapisnici sačinjeni prema odredbama Zakona o općem upravnom postupku ili posebnim propisima kojima se uređuje nadzor."

"Sjednica vijeća
Članak 201.

(...)

(2) Ako se radi o žalbi na presudu kojom je okrivljeniku izrečena kazna zatvora, o sjednici vijeća izvijestit će se onaj okrivljenik i njegov branitelj (ako ga ima), koji je u roku predviđenom za žalbu zahtijevao da bude izviješten o sjednici, a ako se postupak vodi na zahtjev državnog odvjetnika o sjednici vijeća izvijestit će se i državni odvjetnik. Sudac izvjestitelj ili vijeće može, u ovom slučaju, odlučiti da se o sjednici vijeća izvijeste okrivljenik i njegov branitelj i kad nije zahtijevao da se izvijesti o sjednici vijeća, ako bi njihova nazočnost bila korisna za razjašnjenje stvari."

V. OCJENA USTAVNOG SUDA

12. Polazeći od navoda ustavne tužbe, Ustavni sud razmatrao je ustavnu tužbu s aspekta ustavnog prava zajamčenog člankom 29. stavkom 1., stavkom 2. alinejama 5. i 6. i stavkom 4. Ustava, člankom 31. stavcima 1. i 2. Ustava, te prava zajamčenog člankom 6. Konvencije i člankom 4. Protokola broj 7 uz Konvenciju

12.1. Mjerodavne odredbe Ustava glase:

"Članak 29.

Svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično ... odluči o ... optužbi zbog kažnjivog djela.

U slučaju sumnje ili optužbe zbog kažnjivog djela osumnjičenik, okrivljenik ili optuženik ima pravo:

(...)

- da mu se sudi u njegovoj nazočnosti, ukoliko je dostupan sudu,
 - da ispituje ili daje ispitati svjedoke optužbe i da zahtijeva da se osigura nazočnost i ispitivanje svjedoka obrane pod istim uvjetima kao i svjedoka optužbe,
 (...)
 Dokazi pribavljeni na nezakonit način ne mogu se upoR.i u sudskom postupku."
 (...)"

"Članak 31.

Nitko ne može biti kažnjen za djelo koje prije nego je počinjeno nije bilo utvrđeno zakonom ili međunarodnim pravom kao kazneno djelo, niti mu se može izreći kazna koja nije bila određena zakonom. Ako zakon nakon počinjenja djela odredi blažu kaznu, odredit će se takva kazna.

Nikome se ne može ponovno suditi niti ga se može kazniti u kaznenom postupku za kazneno djelo za koje je već pravomoćno oslobođen ili osuđen u skladu sa zakonom.
 (...)"

12.2. Mjerodavni dio članka 6. Konvencije glasi:

"Članak 6.

Pravo na pošteno suđenje

1. Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi ili u slučaju podizanja optužnice za kazneno djelo protiv njega svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično, javno i u razumnom roku ispita njegov slučaj.

(...)"

12.3. Članak 4. stavak 1. Protokola broj 7 glasi:

"PRAVO DA SE NE BUDE DVA PUTA SUĐEN ILI KAŽNJEN U ISTOJ STVARI

Članak 4.

1. Nikome se ne može ponovno suditi niti ga se može kazniti u kaznenom postupku iste države za kazneno djelo za koje je već pravomoćno oslobođen ili osuđen u skladu sa zakonom i kaznenim postupkom te države.

(...)"

A. Pravo na pravično suđenje - pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje, ocjena dokaza, primjena materijalnog prava, pravo na obrazloženu sudsku odluku

13. Podnositelji ističu povredu prava na pravično suđenje prigovarajući utvrđenom činjeničnom stanju i ocjeni dokaza prvostupanjskog suda, za koje tvrde da su pogrešni, a koje navode su već isticali i u žalbi pred drugostupanjskim sudom. Ističu i povredu prava na obrazloženu sudsku odluku.

13.1. Ustavni sud ističe da je sadržaj ustavnog prava zajamčenog člankom 29. stavkom 1. Ustava ograničen na postupovna jamstva pravičnog suđenja. Dakle, pravo na pravično suđenje jamči postupovnu, a ne materijalnu pravičnost. U odnosu na prigovor pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i ocjene dokaza, Ustavni sud ponavlja da nije njegova zadaća utvrđivati činjenice i tumačiti pravo u konkretnim sudskim predmetima, već je to prvenstveno zadaća redovnih sudova. Kad ne bi bilo tako Ustavni sud djelovao bi kao sud trećeg ili četvrtog stupnja i ne bi poštivao

ustavna ograničenja koja su nametnuta njegovu djelovanju. Zadaća Ustavnog suda nije ocjenjivati pitanja kao što su ocjena dokaza i težina koju redovni sudovi pridaju određenim dokazima (usporedi s predmetom Europskog suda za ljudska prava /u daljnjem tekstu: ESLJP/ *Zubac protiv Hrvatske* [Vv], br. 40160/12, § 79., presuda od 5. travnja 2018.).

Da bi se utvrđenje činjenica i ocjena dokaza od redovnih sudova moglo smatrati proizvoljnim na način da utječe na pravičnost konkretnog postupka, pogrešni zaključci tih sudova o odlučnim činjenicama trebali bi biti toliko očigledni da se mogu okarakterizirati kao nedvojbena pogreška, drugim riječima, takva pogreška koju nijedan razuman sud ne bi ikada mogao učiniti (usporedi s predmetima ESLJP-a *Khamidov protiv Rusije*, br. 72118/01, § 170., presuda od 15. studenoga 2007.; i *Bochan protiv Ukrajine* (br. 2) [Vv], br. 22251/08, § 62., presuda od 5. veljače 2015.).

Kad je riječ o pravu na obrazloženu sudsku odluku, Ustavni sud ponavlja da se to pravo ne može tumačiti tako da zahtijeva detaljan odgovor na svaku tvrdnju stranke u postupku, već to ovisi o okolnostima svakog pojedinog slučaja (usporedi s, primjerice, odlukom Ustavnog suda broj: U-III-2886/2018 od 11. rujna 2019. /www.usud.hr/; i predmetom ESLJP-a *García Ruiz protiv Španjolske* [Vv], br. 30544/96, § 26., presuda od 21. siječnja 1999.).

13.2. U konkretnom slučaju, u pogledu prigovora podnositelja koji se tiču utvrđenog činjeničnog stanja i ocjene provedenih dokaza, Ustavni sud primjećuje da je prvostupanjski sud dao iscrpno obrazloženje za sva svoja činjenična utvrđenja i ocjenu dokaza, odnosno obrazloženje za utvrđenje o krivnji podnositelja za terećene prekršaje i zašto su dokazi koji potvrđuju optužbu dostatni i prihvatljivi. Isto tako, drugostupanjski sud je adresirao sve odlučne navode podnositelja iz žalbe na prvostupanjsku presudu te prihvatio zaključke prvostupanjskog suda.

Zaključno, nezadovoljstvo podnositelja što svojim argumentima iznesenim u žalbi nisu uspjeli dovesti u pitanje zaključke prvostupanjskog suda nije, samo po sebi, relevantno za ocjenu o povredi njegovog prava na pravično suđenje, odnosno prava na obrazloženu sudsku odluku.

13.3. Stoga, Ustavni sud utvrđuje da su navedeni prigovori podnositelja neosnovani.

B. Jednakost stranaka u postupku - odbijanje dokaznih prijedloga obrane

14. Podnositelji u ustavnoj tužbi prigovaraju i da je u postupku koji je prethodio ustavnosudskom povrijeđeno načelo jednakosti oružja, jer nisu prihvaćeni njihovi dokazni prijedlozi za saslušanjem svjedoka M. B., T. B., J. J., D. M., M. L., M. Č., M. P., A. Š., J. B., A.-M. B., A. K., A. J., M. B., A. M., A. T., S. Š., M. Z., D. A., I. M., N. K., N. C. i A. D.

14.1. U odnosu na prigovor povrede načela jednakosti oružja zbog odbijanja dokaznog prijedloga obrane, Ustavni sud podsjeća da nije njegova zadaća odlučivati koje dokaze treba izvesti, a koje ne jer je to zadatak raspravnog suda. Uloga je Ustavnog suda da sagledavajući postupak kao jedinstvenu cjelinu, uključujući i način na koji su dokazi izvedeni, ocjeni je li postupak bio pravičan (usporedi, primjerice, s odlukama Ustavnog suda broj: U-III-1965/2016 od 23. svibnja 2019., broj: U-III-

4091/2018 od 23. listopada 2019., te broj: U-III-821/2019 od 5. ožujka 2020. /www.usud.hr/).

14.2. Kada raspravni sud odbije dokazni prijedlog obrane, tada je potrebno provesti test u tri koraka (usporedi s predmetima ESLJP-a *Murtazaliyeva protiv Rusije* [Vv], br. 36658/05, § 139., presuda od 18. prosinca 2018. i *Abdullayev protiv Azerbajdžana*, br. 6005/08, § 59., presuda od 7. ožujka 2019.) te ocijeniti: (1) je li obrana obrazložila svoj zahtjev da se izvede određeni dokaz, (2) jesu li sudovi razmotrili važnost predloženog dokaza i dali dovoljne razloge za odbijanje tog dokaznog prijedloga obrane i (3) umanjuje li odluka da se dokaz koji je predložila obrana odbije pravičnost postupka sagledanog u cjelini.

14.3. Imajući na umu navedeno, Ustavni sud utvrđuje da su podnositelji u pisanoj obrani od 12. srpnja 2016. predložili ispitivanje dvadeset svjedoka, i to M. B., T. B., J. J., D. M., M. L., M. Č., M. P., A. Š., J. B., A.-M. B., A. K., A. J., M. B., A. M., A. T., S. Š., M. Z., D. A., I. M., N. K., N. C. i A. D., navodeći da bi predloženi svjedoci svjedočili na okolnost da navodi M. B., T. B. i D. S. nisu istiniti te da su u inkriminiranom vremenu svi bili kod podnositelja na obuci za posao u predstojećoj turističkoj sezoni.

Uvidom u kazneni spis utvrđeno je da su navedeni dokazni prijedlozi odbijeni raspravnim rješenjem od 13. srpnja 2016. uz obrazloženje da nema potrebe za izvođenjem drugih dokaza. Sud je pri ocjeni navedenih dokaznih prijedloga nepotrebni imao u vidu do tada ispitane svjedoke i već do tada proveden cjelokupan dokazni postupak kojim su utvrđene sve odlučne činjenice i okolnosti.

14.4. Iz obrazloženja osporene prvostupanjske presude razvidno je da je zaključak o tome da su M. B., T. B., D. S. i R. M. kod podnositelja bili na radu (a ne na edukaciji, kako je podnositelj tvrdio u svojoj obrani), sud izveo iz iskaza M. B., T. B. i D. S., kao i na temelju dokumentacije u spisu, primjerice prijave C. B., majke M. B., zapisnika o obavljenom inspekcijskom nadzoru, izvode iz evidencija HZMO-a i HZZO-a, ispisa e-pošte iz koje su razvidni dogovori o početku rada kod podnositelja, liste dežurstava u objektu podnositelja, fotografija ugostiteljskog objekta na kojem se izvode građevinski radovi.

Pored navedenog, drugostupanjski sud je posebno istaknuo činjenicu da su podnositelji u svojoj pisanoj obrani, koja je pročitana na glavnoj raspravi pred prvostupanjskim sudom, priznali odlučnu činjenicu da su M. B., T. B. i D. S. u inkriminiranom vremenu boravili u objektu podnositelja na kojem su se izvodili građevinski radovi.

14.5. Slijedom navedenog, Ustavni sud utvrđuje da su sudovi razmotrili važnost predloženih dokaza i dali dovoljne razloge za odbijanje tih dokaznih prijedloga obrane.

14.6. Sagledavajući postupak kao jedinstvenu cjelinu, Ustavni sud utvrđuje da je zaključak o krivnji podnositelja za prekršajna djela koja su im optužnim aktom stavljena na teret raspravni sud izveo iz čitavog niza materijalnih i personalnih dokaza. K tome, podnositelji su neometano mogli iznijeti svoju verziju događaja te iskazati sumnju u vjerodostojnost drugih dokaza. Sudovi su pažljivo ocijenili sve izvedene dokaze i na temelju te ocjene zaključili da izvedeni dokazi nedvojbeno

upućuju da su podnositelji, kao pravna osoba i odgovorna osoba u pravnoj osobi, počinili terećena prekršajna djela.

14.7. Prema ocjeni Ustavnog suda prigovori obrane u pogledu dokaznog materijala bili su dovoljno razmotreni i ocijenjeni, a zaključci sudova nisu ni po čemu arbitrarni. Stoga, prema mišljenju Ustavnog suda, odbijanjem navedenih dokaznih prijedloga obrane nije došlo do narušavanja procesne ravnopravnosti stranaka.

C. Pravo okrivljenog da mu se sudi u njegovoj nazočnosti (članak 29. stavak 2. alineja 5. Ustava)

15. Članak 29. Ustava i članak 6. Konvencije, u svojoj cjelini, jamče pravo okrivljenika da stvarno sudjeluje u kaznenom postupku protiv sebe (usporedi s predmetima ESLJP-a *Pullicino protiv Malte*, br. 45441/99, odluka od 15. lipnja 2000.; *Stanford protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 16757/90, § 26., presuda od 23. veljače 1994.; i *Kočevski protiv Bivše Jugoslavenske Republike Makedonije*, br. 36309/10, § 44., odluka od 24. svibnja 2016.). Od najveće važnosti je da okrivljeni u kaznenom postupku bude prisutan na raspravi (usporedi s predmetom ESLJP-a *Idalov protiv Rusije* [Vv], br. 5826/03, § 170., presuda od 22. svibnja 2012.). Pravo sudjelovanja u postupku uključuje i pravo okrivljenika da sluša i prati postupak (usporedi s gore navedenim *Pullicino*; *Stanford* § 26. i *Kočevski*, § 44.).

15.1. Međutim, osobna nazočnost okrivljenika nema isto bitno značenje za žalbeno ročište kao što ima za raspravno ročište pred prvostupanjskim sudom te ovisi o posebnim značajkama postupka o kojemu se radi (vidi predmet ESLJP-a *Ekbatani protiv Švedske*, § 27., presuda od 26. svibnja 1988., i *Monnell and Morris protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, § 56., presuda od 2. ožujka 1987., *Zahirović protiv Hrvatske*, br. 58590/11, § 54., presuda od 25. travnja 2013.).

15.2. Pri ocjeni pitanja je li se zahtijevala podnositeljeva nazočnost na ročištu pred žalbenim sudom, treba voditi računa, između ostalog, o posebnim značajkama postupka o kojemu je riječ i o načinu na koji su podnositeljevi interesi bili zaista zaštićeni pred žalbenim sudom, osobito u svjetlu naravi pitanja o kojima je taj sud trebao odlučiti i o njihovoj važnosti za podnositelja (vidi predmet *Zahirović protiv Hrvatske*, navedeno, § 55.).

15.3. Ustavni sud ponavlja da ako se sudski dokumenti, uključujući i pozive za ročišta, ne dostave osobno, podnositeljima može biti onemogućeno da se brane u postupku odnosno može doći do povrede njihovog prava na pravično suđenje, ali samo pod uvjetom da su poduzeli potrebne mjere da zaštite to svoje pravo (v. odluku Ustavnog suda broj: U-III-1766/2017 od 14. ožujka 2019., /www.usud.hr/; te predmete ESLJP-a *Ozgur-Karaduman protiv Njemačke*, br. 4769/02, odluka od 26. lipnja 2007.; *Weber protiv Njemačke*, br. 30203/03, odluka od 2. listopada 2007.; te *Gjurašin protiv Hrvatske*, br. 51802/09, odluka od 19. lipnja 2012.). Stoga je potrebno utvrditi je li podnositelji poduzeo potrebne mjere da bi zaštitio to svoje pravo.

15.4. Podnositelji u ustavnoj tužbi prigovaraju da su prvostupanjski i drugostupanjski postupak provedeni bez njihove nazočnosti, protivno odredbama Prekršajnog zakona i Ustava.

Navedeni prigovor Visoki prekršajni sud je odbio navodeći u obrazloženju osporene presude da su podnositelji već u prekršajnom nalogu, koji su uredno primili i na njega podnijeli prigovor, obaviješteni na sva prava i obveze u smislu članka 109.a stavka 1. točke 2. do točke 8. Prekršajnog zakona te im je, prema tome, bilo poznato da u postupku mogu slobodno iznijeti obranu ili dostaviti pisanu obranu, što su i učinili, da kod tijela koje provodi postupak imaju pravo razgledati spis i upoznati se s dokazima protiv njih, pa tako i s iskazima saslušanih svjedoka, da se u postupku mogu braniti sami ili uz pomoć branitelja, da u postupku mogu predlagati dokaze, da se rasprava pred tijelom postupka može održati i u njihovoj odsutnosti i donijeti odluka o prekršaju, te da su do pravomoćnog završetka postupka i završetka postupka izvršenja dužni obavijestiti tijelo koje provodi postupak o svakoj promjeni adrese prebivališta i boravišta odnosno sjedišta, jer će im se, ako tako ne postupe, ili ako izbjegavaju dostavu, sva pismena dostaviti putem oglasne ploče tijela koje provodi postupak, odnosno suda. Polazeći od toga da se podnositelji na neke od dostavljenih poziva na raspravu pred Prekršajnim sudom nisu odazvali, a da neke pozive nisu primili jer nisu podigli pošiljku, Visoki Prekršajni sud ocijenio je pravilnim zaključak Prekršajnog suda da podnositelji izbjegavaju dostavu poziva te je stoga pozive na raspravu istakao na oglasnoj ploči suda, čime se dostava poziva smatra izvršenom. Visoki prekršajni sud je također ocijenio činjenicu da je rasprava na Prekršajnom sudu, na kojoj su pročitani zapisnici o ispitivanju svjedoka, provedena u prisutnosti branitelja podnositelja, te je ocijenio da njihova nenazočnost nije bila od utjecaja na zakonitost provedenog postupka i prvostupanjske presude.

Ustavni sud primjećuje da se podnositelji u više navrata nisu odazvali na raspravu unatoč urednoj dostavi poziva (rasprave zakazane za 13. rujna 2016., 14. prosinca 2016.), te da je u više navrata dostava poziva vraćena s naznakom "obaviješten nije podigao pošiljku" (rasprave zakazane za 7. ožujka 2017. i 23. svibnja 2017.). U svakom pozivu na raspravu podnositelji su upozoreni na to da se poziv okrivljeniku koji se ne odaziva pozivima na raspravu zbog očitog izbjegavanja primitka poziva, može istaknuti na oglasnoj ploči suda, te da će se protekom osmog dana od stavljanja na oglasnu ploču dostava smatrati uredno obavljenom, što je u konačnici Prekršajni sud i učinio.

15.5. Imajući u vidu da su podnositelji bezuspješno pozivani na raspravu, kao i da ih je Prekršajni sud u pozivima propisno upozorio na posljedice izbjegavanja primitka poziva na raspravu, Ustavni sud ocjenjuje da su postojale zakonske pretpostavke za održavanje rasprave, a nije bilo ni drugih okolnosti koje bi sprječavale održavanje rasprave.

15.6. U odnosu na prigovor da je drugostupanjski postupak proveden bez sudjelovanja podnositelja kao okrivljenika u postupku, Ustavni sud primjećuje da su podnositeljima prvostupanjskom presudom izrečene novčane kazne (a ne kazne zatvora) te da u žalbi protiv prvostupanjske presude nisu zatražili da budu pozvani na sjednicu žalbenog vijeća, zbog čega u skladu s člankom 201. stavkom 2. Prekršajnog zakona (v. točku 11.2. obrazloženja ove odluke) nije postojala dužnost Visokog prekršajnog suda da ih pozove na sjednicu. Istim zakonskim člankom propisano je da sudac izvjestitelj ili vijeće može, u ovom slučaju, odlučiti da se o sjednici vijeća izvijeste okrivljenik i njegov branitelj i kad nije zahtijevao da se izvijesti o sjednici vijeća, ako bi njihova nazočnost bila korisna za razjašnjenje stvari, no u konkretnom

slučaju Visoki prekršajni sud nije tako smatrao. Slijedom navedenog, prigovor podnositelja je očito neosnovan.

16. Slijedom navedenog, podnositeljima ni na koji način nije povrijeđeno pravo zajamčeno člankom 29. stavkom 2. alinejom 5. Ustava.

D. Pravo obrane na ispitivanje svjedoka optužbe (članak 29. stavak 2. alineja 6. Ustava u vezi s člankom 29. stavkom 1. Ustava)

17. Ustavni sud je u svojim odlukama, primjerice broj: U-III-3423/2017 od 9. listopada 2019. i U-III-3312/2017 od 9. listopada 2019. (www.usud.hr), prihvaćajući standarde razvijene u praksi ESLJP-a, izrazio stajalište da je pri ocjeni pravičnosti provedenog postupka, a u slučaju kada se osuda temelji na iskazu svjedoka kojeg obrana nije imala mogućnost ispitati, potrebno razmotriti sljedeće okolnosti:

- a) je li postojao valjan razlog za nemogućnost obrane da ispita svjedoka,
- b) je li iskaz odsutnog svjedoka predstavljao jedini ili odlučujući temelj za osudu podnositelja, kao i
- c) je li bilo dovoljno uravnotežujućih čimbenika koji bi nadoknadili teškoće u kojima bi obrana djelovala.

17.1. Podnositelji u ustavnoj tužbi ponavljaju prigovor naveden u žalbi te ističu da se presuda temelji na iskazima troje svjedoka - M. B., T. B. i D. S. - koje podnositelji u provedenom prekršajnom postupku nisu imali priliku ispitati, jer su njihovi iskazi dani bez obavještanja podnositelja o njihovu ispitivanju.

Ustavni sud primjećuje da su naprijed navedenih troje svjedoka svoje iskaze u upravnom postupku dali pred ispostavama inspektorata rada u Karlovcu i Zagrebu, gdje navedeni svjedoci imaju prebivalište, a ondje su ispitani na temelju zamolbe Inspektorata rada u Dubrovniku, koji je proveo upravni postupak protiv podnositelja. Prije ispitivanja svi su svjedoci upozoreni u smislu članka 63. ZUP-a, u kojem slučaju imaju pravo uskratiti svjedočenje ili odgovore na pojedina pitanja, kao i na posljedice davanja lažnog iskaza. U svojim iskazima ponovili su navode iz svojih prijava Inspektoratu rada.

Podnositelj Feller na ispitivanju pred Inspektoratom rada 22. listopada 2015. nije osporavao iskaze navedenih svjedoka, niti je zatražio njihovo ispitivanje. Na upit inspektora rada o okolnostima rada R. M., M. B., T. B. i D. S. u inkriminiranom vremenu podnositelj Feller naveo je da nema što izjaviti, a da će očitovanje na zapisnik dati njegov odvjetnik u što skorijem roku. Ispitivanje navedenih svjedoka podnositelji nisu predložili niti u prigovoru protiv prekršajnog naloga, podnesenom 18. studenoga 2015. po odvjetniku.

Prekršajni sud je na raspravi 13. srpnja 2016. proveo dokazni postupak u okviru kojeg su, između ostalog, pročitani iskazi troje svjedoka ispitanih u upravnom postupku (M. B., T. B. i D. S.). Nadalje, na raspravi 20. lipnja 2017. pročitao je iskaz svjedokinje M. B., čemu se obrana podnositelja protivila, navodeći da podnositelji nisu bili obaviješteni o njezinom ispitivanju i stoga da im je onemogućeno postavljati joj pitanja, a s obzirom na to da se obrana protiviti čitanju zapisnika, da je riječ o nezakonitom dokazu.

17.2. Ustavni sud primjećuje da podnositelji navode kako im u postupku pred Prekršajnim sudom nije bilo omogućeno ispitati navedenih troje svjedoka, jer nisu bili obaviješteni o njihovom ispitivanju. Međutim, iskazi svjedoka M. B., T. B. i D. S. nisu predstavljali jedini, niti odlučujući temelj za osudu podnositelja.

17.3. U pisanoj obrani u postupku pred Prekršajnim sudom podnositelji su osporavali točnost njihovih navoda da su kod podnositelja u inkriminirano vrijeme obavljali poslove koji imaju obilježja radnog odnosa i tvrdeći da su se u ugostiteljskom objektu podnositelja, u kojem su se tada izvodili građevinski radovi, svjedoci nalazili radi obuke za rad za predstojeću turističku sezonu. Prekršajni sud takvu obranu podnositelja nije prihvatio kao opravdanu i moguću, smatrajući da istaknuti navodi obrane ne otklanjaju odgovornost podnositelja za počinjeni prekršaj. Ustavni sud prihvaća takvu ocjenu Prekršajnog suda, primjećujući da, uz sve druge okolnosti koje je Prekršajni sud cijenio pri odlučivanju o krivnji podnositelja (v. točku 11.4. obrazloženja ove odluke), nisu ni na koji način pokušali obrazložiti kako su se navedeni svjedoci u nedovršenom ugostiteljskom objektu, u kojem su se svakodnevno tijekom čitavog dana izvodili građevinski radovi, navodno obučavali za poslove DJ-a, konobara, barmena itd.

17.4. Slijedom navedenog, sagledavajući pravičnost postupka u cjelini Ustavni sud utvrđuje da u konkretnom slučaju podnositeljima nije povrijeđeno pravo zajamčeno člankom 29. stavkom 2. alinejom 6. Ustava.

E. Uporaba dokaza pribavljenih na nezakonit način (članak 29. stavak 4. Ustava)

18. Podnositelji u ustavnoj tužbi prigovaraju da je Prekršajni sud na raspravi zapisnike o iskazu svjedoka pročitao bez suglasnosti obrane, što ih čini nezakonitim dokazima.

18.1. Ustavni sud primjećuje da je Prekršajni sud na raspravi 20. lipnja 2017. pročitao iskaz svjedokinje M. B., čemu se obrana podnositelja protivila, navodeći da podnositelji nisu bili obaviješteni o njezinom ispitivanju i stoga da im je onemogućeno postavljati joj pitanja, a s obzirom na to da se obrana protivi čitanju zapisnika, da je riječ o nezakonitom dokazu.

Žalbeni prigovor da je riječ o nezakonitim dokazima Visoki prekršajni sud je odbio navodeći u obrazloženju osporene presude da se u prekršajnom postupku, na temelju članka 158. stavka 5. Prekršajnog zakona, mogu koristiti zapisnici koje su nadležna upravna tijela pri obavljanju upravnog nadzora sačinila u skladu s mjerodavnim odredbama ZUP-a, koji uvjet je u konkretnom slučaju ispunjen, s obzirom na to da su svjedoci prije ispitivanja bili upozoreni na sva prava i obveze koje za svjedoka proizlaze iz ZUP-a.

18.2. Polazeći od toga da su svi svjedoci prije ispitivanja pred upravnim tijelom (Inspektorat rada u Zagrebu i Karlovcu) upozoreni u smislu članka 64. stavka 6., da su dužni govoriti istinu i da ne smiju ništa prešutjeti te da je davanje lažnog iskaza kazneno djelo, te u smislu članka 63. ZUP-a, da imaju pravo uskratiti svjedočenje, odnosno odgovore na pojedina pitanja kojima bi sebe, svoje srodnike u pravoj liniji, a u pobočnoj liniji zaključno do trećeg stupnja srodstva, bračnog druga i srodnike po

tazbini zaključno do drugog stupnja srodstva, pa i onda kada je brak prestao, te skrbnika i štíćenika, posvojitelja i posvojenika izložili kaznenom progonu, teškoj sramoti ili znatnoj materijalnoj šteti, kao i da imaju pravo uskratiti odgovore na pojedina pitanja na koja ne bi mogli odgovoriti, a da ne povrijede propisima utvrđenu tajnu, a da je člankom 158. stavkom 5. Prekršajnog zakona propisano da se kao dokaz u prekršajnom postupku mogu koristiti i zapisnici koje su tijela nadzora sačinila obavljajući nadzor prema posebnim propisima, ako su ti zapisnici sačinjeni prema odredbama ZUP-a ili posebnim propisima kojima se uređuje nadzor, Ustavni sud prihvaća ocjenu Visokog prekršajnog suda i prigovore podnositelja smatra neosnovanim.

F. Pravo da se ne bude dva puta suđen ili kažnjen za isto kazneno djelo (članak 31. stavak 2. Ustava)

19. Podnositelj u ustavnoj tužbi ističe povredu načela *ne bis in idem*, navodeći da se protiv podnositelja vodio kazneni postupak po optužnici ODO-a Dubrovnik od 21. veljače 2018., u kojem je u međuvremenu donesena pravomoćna presuda, zbog kaznenih djela kojima su obuhvaćena zakonska bića prekršaja za koje su osuđeni u postupku iz kojeg je proizašla osporena presuda. Smatraju da se radi o istim ili bitno istim činjeničnim opisima kaznenih i prekršajnih djela, pa da su stoga prekršajni sudovi, pozivom na članak 10. Prekršajnog zakona, prekršajni postupak trebali obustaviti. Ustavni sud primjećuje da su jednak prigovor podnositelji isticali i u žalbi protiv prvostupanjske presude.

19.1. Članak 31. stavak 2. Ustava odnosno članak 4. Protokola broj 7 uz Konvenciju sadrži, između ostalog načelo *ne bis in idem* koje jamči da se nikome ne može ponovno suditi za isto djelo za koje je već ranije pravomoćno oslobođen ili osuđen. Pod pojmom "isto djelo" (*idem*) podrazumijeva se djelo koje se temelji na identičnim činjenicama ili činjenicama koje su suštinski iste (usporedi s presudama ESLJP-a *Sergey Zolotukhin protiv Rusije*, [Vv], br. 14939/03, § 78. - 84., presuda od 10. veljače 2009.; *A i B protiv Norveške*, br. 24130/11 i 29758/11, § 108., presuda od 15. studenoga 2016.; i *Matthildur Ingvarsdottir protiv Islanda*, br. 22779/14, § 47., presuda od 4. prosinca 2018.).

S obzirom na to da članak 31. Ustava sadrži zabranu da se nekome ponovno sudi ili da ga se ponovno kazni za isto djelo, ta zabrana ponovnog suđenja iz članka 31. Ustava javlja se od trenutka novog optuženja u situaciji kada je okrivljenik već pravomoćno osuđen ili oslobođen za isto djelo. Stoga će relevantan test za pitanje da li je okrivljenik optužen za isto djelo biti usporedba činjeničnog supstrata pravomoćne presude iz prvog postupka sa činjeničnim supstratom optužnog akta iz drugog postupka (usporedi s presudama ESLJP-a *Sergey Zolotukhin*, navedeno, §§ 83. i 84.; te *Ramda protiv Francuske*, br. 78477/11, §§ 82. i 83., presuda od 19. prosinca 2017.).

19.2. Visoki prekršajni sud je u obrazloženju osporene presude naveo kako je netočan žalbeni navod podnositelja da je kaznenim postupkom pred Općinskim sudom u Dubrovniku obuhvaćeno djelo za koje su prvostupanjskom presudom proglašeni krivima, jer je iz potvrđene optužnice ODO-a Dubrovnik, podnesene Općinskom sudu u Dubrovniku protiv podnositelja, a koja je priložena sudskom spisu, vidljivo da je optužnica podignuta zbog neprijavlivanja radnika na nadležna tijela

mirovinskog i obveznog zdravstvenog osiguranja, a za koja djela je prvostupanjski sud, upravo iz razloga izbjegavanja povrede načela *ne bis in idem* optužbu odbio. Nadalje, Visoki prekršajni sud je utvrdio da se kazneni postupak protiv podnositelja vodi zbog neisplate plaće radnicima, koje djelo nije bilo predmet prekršajnog postupka.

19.3. Ustavni sud prihvaća kao ustavnopravno prihvatljivo i dostatno obrazloženje Visokog upravnog suda. Naime, prvostupanjski sud je zastao s postupkom nakon što ga je ODO Dubrovnik dopisom od 13. srpnja 2017. obavijestio da je protiv podnositelja započelo istraživanje zbog produljenih kaznenih djela povrede prava na rad iz članka 132. stavka 1. KZ-a/11, povrede prava iz socijalnog osiguranja iz članka 134. KZ-a/11 i krivotvorenja službene isprave iz članka 279. stavaka 1. i 2. KZ-a/11, sve u vezi s člankom 52. KZ-a/11, u kojem postupku ih se tereti da u lipnju 2015. godine radnike M. B., T. B. i D. S. pri zasnivanju radnog odnosa nisu prijavili nadležnim područnim uredima HZZO-a i HZMO-a, te da im nisu isplatiti cijelu ugovorenu plaću, a na isplaćeni dio nisu obračunali i platili obvezne doprinose i poreze. Prekršajni postupak pred prvostupanjskim sudom nastavljen je nakon što je ODO Dubrovnik protiv podnositelja podnio optužnicu zbog naprijed navedenih kaznenih djela, a prvostupanjskom presudom (točka II. izreke) odbijena je optužba za počinjenje prekršaja iz članka 172. stavka 2. točke 4. i stavka 3. ZOMO-a i članka 150. stavaka 1. i 3. ZOZO-a.

19.4. Slijedom navedenog, Ustavni sud utvrđuje da su prigovori podnositelja o povredi načela *ne bis in idem* u konkretnom slučaju očito neosnovani.

20. Na temelju prethodno navedenog, u skladu s člancima 73. i 75. Ustavnog zakona odlučeno je kao u izreci.

PREDSJEDNICA VIJEĆA
Ingrid Antičević Marinović, v. r.